

POSTANOWIENIE

Dnia 31 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Anna Polak (spr.)</i>
Sędziowie:	<i>SSA Barbara Białecka</i> <i>SSA Jolanta Hawryszko</i>

po rozpoznaniu w dniu 31 grudnia 2014 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **B. L.**

przeciwko **M. L. (1)**

o zabezpieczenie roszczenia

na skutek zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 17 października 2014 r. sygn. akt VI Po 27/14

p o s t a n a w i a :

1. **oddalić zażalenie;**

2. **rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawić do orzeczenia końcowego.**

Sygn. akt III APz 12/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 17 października 2014 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił wniosek B. L. o udzielenie zabezpieczenia jej roszczenia o zapłatę.

Na potrzeby rozpoznania wniosku o zabezpieczenie, który został zgłoszony jeszcze przed wszczęciem postępowania, Sąd Okręgowy ustalił, że B. L. domagała się zajęcia wierzytelności M. L. (1) z rachunków bankowych, których numery podała we wniosku o zabezpieczenie. Uprawniona twierdziła, że zobowiązany M. L. (1) jest jej wnukiem, który pomagał jej w prowadzeniu apteki w miejscowości D.. Początkowo współpraca pomiędzy stronami układała się prawidłowo, a uprawniona darzyła wnuka dużym zaufaniem. Za jego namową założyła dwa rachunki bankowe, do których poza nią jako właścicielem, pełny dostęp posiadał także zobowiązany. W efekcie z rachunków tych korzystał wyłącznie M. L. (1), który dokonywał transakcji za pośrednictwem internetu. Wskutek pogorszenia wzajemnych relacji i utraty zaufania uprawniona przeanalizowała historię tych rachunków i doszła do przekonania, że w okresie od 2012 roku do 2014 roku zobowiązany wypłacił z nich na jej szkodę kwotę w wysokości 750 435,09 złotych. Kwota ta - w przekonaniu

skarżącej, znacząco przewyższała ustalone pomiędzy stronami wynagrodzenie, które wnuk miał otrzymywać za swoją pracę. Po ustaleniu tych okoliczności oświadczeniem z 23 lipca 2014 roku uprawniona rozwiązała z M. L. (1) umowę o pracę w trybie art. 52 k.p. i zażądała zwrotu środków nienależnie wypłaconych z jej rachunków bankowych. Takie też roszczenie objęła wnioskiem o zabezpieczenie. Dalej uprawniona wskazała we wniosku, że pozwem z 31 lipca 2014 roku obowiązany wystąpił przeciwko niej o zapłatę odszkodowania twierdząc, że świadczył na rzecz pozwanej usługi związane z zarządzaniem całej apteki.

W uzasadnieniu przesłanki interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia uprawniona wskazała, iż nie są jej znane żadne inne składniki majątkowe należące do obowiązanego, jak tylko rachunki bankowe wynikające z historii jej rachunku bankowego, na które obowiązany dokonywał przelewów na swoją rzecz.

Dokonując analizy wniosku o zabezpieczenie zgłoszonego przez uprawnioną w oparciu o art. 730 § 1 k.p.c. oraz art. 730¹ § 1 k.p.c. Sąd pierwszej instancji uznał, że uprawniona wykazała zaistnienie pierwszej przesłanki zabezpieczenia, to jest uprawdopodobniła, że przysługuje jej względem obowiązanego M. L. (2) roszczenie o zapłatę kwoty 750 435,09 złotych. Zdaniem Sądu Okręgowego uprawniona nie wykazała jednak interesu prawnego w udzieleniu jej zabezpieczenia, o jakim mowa w art. 730¹ § 2 k.p.c. Sąd również wskazał, że w przypadku roszczeń o świadczenia pieniężne obawa co do wykonywania orzeczenia może powstać w związku z tym, że zagrożona jest wypłacalność obowiązanego, w szczególności gdy nie ma on dostatecznego majątku. W niniejszej sprawie B. L. nie uprawdopodobniła aby takie okoliczności dotyczyły obecnie M. L. (1). Sąd pierwszej instancji podkreślił, że M. L. (1) prowadzi działalność gospodarczą Apteka (...) w D. oraz w M., posiada zatem przychody, z których mogłyby zaspokoić ewentualnie zasądzone roszczenie powódki. Uprawniona w żaden sposób nie uprawdopodobniła przy tym, aby obowiązany nosił się chociażby z potencjalnym zamiarem takiego rozporządzenia swoim majątkiem, które w przyszłości uniemożliwiłoby lub utrudniło zaspokojenie się B. L. w przypadku ewentualnego korzystnego dla niej rozstrzygnięcia przedmiotowego sporu.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożyła B. L.. Wskazała, że wydane orzeczenie narusza art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 733 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o udzielenie zabezpieczenia, mimo zaistnienia ustawowych podstaw do jego udzielenia. Podniosła także, że rozstrzygnięcie jest sprzeczne z art. 233 § 1 k.p.c. i wyrażoną tam zasadą swobody dowodów. W przekonaniu uprawnionej Sąd Okręgowy zastąpił ocenę swobodnej oceny dowodów dowolną, poprzez uznanie, iż uprawniony nie wykazał, iż ma interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia zgodnie z wnioskiem. W związku z podniesionymi zarzutami skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i udzielenie zabezpieczenia zgodnie z wnioskiem i późniejszymi jego zmianami ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu zażalenia B. L. odwołała się do orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu wydanego 1 lutego 2013 roku w sprawie I ACz 165/13. Skarżąca podkreśliła, że z orzeczenia tego wynika jednoznacznie, iż nie można oczekiwać od uprawnionej, by wykazała podejmowanie przez obowiązanego konkretnych kroków zmierzających do wyzbycia się majątku w związku z roszczeniami uprawnionej, gdyż taki obowiązek jest w istocie niewykonalny. Ponadto, wskazała, że nie ma żadnej wiedzy o tym, czy obowiązany posiada jakiś inny majątek, w szczególności nieruchomości czy inne realne elementy majątkowe. Obowiązany nadal zamieszkuje w nieruchomości, która nie stanowi jego własności. Tym samym uprawniona wywiodła, że nie ma możliwości wykazania czy uprawdopodobnienia, że obowiązany tego majątku wyzbywa się, skoro nie ma wiedzy czy taki majątek on w ogóle posiada.

W odpowiedzi na zażalenie obowiązany M. L. (1) wniósł o jego oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie B. L. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przewidziane w art. 730 k.p.c. udzielenie zabezpieczenia wymaga spełnienia dwóch równorzędnych przesłanek: uprawdopodobnienia roszczenia, które ma być zabezpieczone oraz uprawdopodobnienia interesu prawnego, jaki strona uprawniona ma w udzieleniu zabezpieczenia. Równorzędność tych przesłanek powoduje, że brak jednej z nich powoduje oddalenie wniosku w całości, choćby druga przesłanka została spełniona. Strona uprawniona powinna zatem we wniosku odnieść się zarówno do roszczenia, które chce zabezpieczyć jak i do interesu prawnego, a także powinna obie te przesłanki należycie uzasadnić.

Zgodnie z art. 730¹ § 2 k.p.c. interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Tak rozumiany interes prawny wiąże się z funkcją konserwacyjną postępowania zabezpieczającego i służy ochronie wierzyciela, który pragnie zagwarantować sobie możliwość zaspokojenia w trybie egzekucyjnym roszczenia dochodzonego przed sądem. Przepisy wymagają aby istnienie interesu prawnego zostało uprawdopodobnione, co wynika z przyspieszonego odformalizowanego postępowania zabezpieczającego. Zgodnie z treścią art. 243 k.p.c. zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu. Z tego przepisu wynika, że uprawdopodobnienie można nastąpić w każdy możliwy sposób. Podkreślić jednak należy, że do uprawdopodobnienia roszczenia nie jest wystarczające samo oświadczenie uprawnionego zawarte we wniosku o udzielenie zabezpieczenia. Oświadczenie strony (przesłuchanie strony) cechuje bowiem subiektywizm w relacjonowaniu faktów, o czym świadczy subsydiarny charakter tego środka dowodowego (art. 299 k.p.c.). Stąd wynika wniosek, że choć uprawdopodobnienie nie wymaga niepodważalnych dowodów istnienia roszczenia, to nie oznacza ono jednak, że każde twierdzenie uprawnionego o istnieniu roszczenia stanowi jego uprawdopodobnienie. Uprawdopodobnienie ma bowiem dać sądowi słuszną podstawę do przypuszczenia o istnieniu roszczenia oraz interesu prawnego.

Takiej podstawy do przypuszczenia o istnieniu interesu prawnego B. L. we wniosku o zabezpieczenie nie wskazała. Z treści tego pisma wynika, że uprawniona zna jedynie rachunki bankowe wskazane we wniosku, a zobowiązany nadal mieszka w jej nieruchomości. W zażaleniu uprawniona uzupełniła swą argumentację wskazując, że nie ma możliwości wykazania, że zobowiązany wyzbywa się majątku ponieważ nie ma wiedzy czy taki majątek on w ogóle posiada. Przywołane wyżej argumenty B. L. nie wpisują się w interes prawny, o jakim mowa w art. 730¹ § 2 k.p.c., gdyż są twierdzeniami strony uprawnionej, która przedstawia wersje zdarzeń z punktu widzenia własnych interesów i w sposób subiektywny. Tym bardziej, że stanowisko B. L. co do interesu prawnego pomija istotną kwestię prowadzenia przez zobowiązanego działalności gospodarczej w postaci dwóch aptek. Uprawniona sama wskazała bowiem we wstępnej części swego wniosku o zabezpieczenie, że M. L. (1) prowadzi apteki w miejscowościach R. oraz M.. Natomiast w uzasadnieniu interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia uprawniona już o tej działalności w ogóle nie wspomniała. Tymczasem prowadzenie działalności gospodarczej przez M. L. (1) pozwala z dużym prawdopodobieństwem przyjąć, że zobowiązany posiada jakieś ruchomości, nieruchomości, a z pewnością dochody, które mogłyby zostać przeznaczone na wykonanie ewentualnego wyroku, który byłby korzystny dla B. L.. Fakt ten sprzeciwia się zatem uznaniu, że występuje obawa wykonania przyszłego wyroku, w rozumieniu art. 730¹ § 2 k.p.c.

W orzecznictwie podkreśla się, że interes prawny nie jest przesłanką hipotetyczną. Chodzi bowiem o realne zagrożenie wykonania przyszłego wyroku. W przywołanym przez skarżącą zażaleniu - postanowienie z dnia 1 lutego 2013 r., sygn. akt I ACz 165/13 (LEX nr 1271931) - Sąd Apelacyjny w Poznaniu wskazał, że najczęściej interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia określa się jako obiektywną w świetle obowiązujących przepisów, czyli wywołaną rzeczywistością koniecznością ochrony określonej sfery prawnej, potrzebę uzyskania orzeczenia sądowego odpowiedniej treści. W związku z tym, że celem zabezpieczenia jest udzielenie tymczasowej ochrony prawnej podmiotom potrzebującym, interes prawny istnieje w przypadku, gdy zachodzi potrzeba zapewnienia uprawnionemu "należytej ochrony prawnej", zanim uzyska on ochronę definitywną (ostateczną), czyli zanim zostanie osiągnięty cel postępowania w sprawie, w związku z którym następuje udzielenie zabezpieczenia. Z kolei "należyta ochrona prawna" polega na usunięciu naruszenia albo zagrożenia naruszenia praw uprawnionego. Powołując się na treść

przytoczonego wyżej orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu skarżąca mylnie zinterpretowała jego treść, na co słusznie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy. Co prawda, Sąd ten faktycznie wskazał, że osoba domagająca się udzielenia zabezpieczenia nie ma obowiązku uprawdopodobnienia, że obowiązany podejmuje jakiekolwiek czynności zmierzające do wyzbycia się posiadanego majątku, ale wskazał też inne obowiązki, którym uprawniona powinna podołać zanim uzyska takie zabezpieczenie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu istnienie obawy nie musi być spowodowane wykazaniem zamiarem zobowiązanego wyzbycia się majątku, ale wystarczy tu wykazanie, że np. jedyny składnik majątku mogący służyć - w przypadku egzekucji - zaspokojeniu roszczenia może zostać przez dłużnika zbyty. Wystarczające jest też wykazanie, że mienie dłużnika jest już zajmowane na poczet innych wierzytelności. Tymczasem B. L. nie podała takich okoliczności, które wskazywałyby na zamiar udaremnienia ewentualnej egzekucji wyroku korzystnego dla uprawnionej. Przede wszystkim z jej wniosku i zażalenia nie wynika aby obowiązany nie miał składników majątkowych, które podlegałyby zajęciu, bądź też aby miał niespłacone zobowiązania inne aniżeli te, które przedstawia skarżąca we wniosku o zabezpieczenie. Z okoliczności ustalonych w tej sprawie wynika wniosek przeciwny. Prowadzenie przez zobowiązanego dwóch aptek skłania do wniosku, że ewentualny przyszły wyrok będzie mógł zostać zaspokojony z dochodów pochodzących z tych aptek oraz ruchomości lub nieruchomości, które są potrzebne do prowadzenia działalności gospodarczej. Potwierdza to treść odpowiedzi na zażalenie złożonej przez M. L. (1), który wskazał, że w październiku 2014 roku otworzył trzecią aptekę w D., co świadczy o dobrej kondycji finansowej zobowiązanego.

W końcowej części rozważań należy, zdaniem Sadu Apelacyjnego, zwrócić uwagę na obowiązki jakim powinien podołać uprawniony zanim uzyska zabezpieczenie. Udzielenie zabezpieczenia jest przecież dla strony zobowiązanej uciążliwe. W mniejszym lub większym stopniu rodzi bowiem pewne ograniczenia. Sąd rozpoznający wniosek o zabezpieczenie nie może zatem opierać swego rozstrzygnięcia jedynie na stanowisku strony uprawnionej, które nie zostało poparte żadnymi dowodami. Obowiązki jakie musi respektować osoba zobowiązana udzielonym zabezpieczeniem powodują, że strona domagająca się udzielenia jej tymczasowej ochrony także powinna zgromadzić potrzebne informacje o sytuacji majątkowej podmiotu, przeciwko któremu zabezpieczenia się domaga. Stąd też, brak wiedzy o sytuacji majątkowej i finansowej osoby zobowiązanej nie jest usprawiedliwieniem i powoduje oddalenie wniosku o zabezpieczenie z uwagi na brak interesu prawnego. Taka sytuacja była jedną z przyczyn oddalenia wniosku w niniejszym postępowaniu.

Stąd też mając na uwadze powyższe rozważania prawne Sąd Apelacyjny uznał orzeczenie Sądu Okręgowego, który stwierdził brak interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, za prawidłowe. Jak to już wyżej wspomniano brak interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia powoduje, że wniosek o zabezpieczenie podlega oddaleniu w całości nawet wówczas gdy druga przesłanka zabezpieczenia została spełniona. W takiej sytuacji rozważania co do uprawdopodobnienia roszczenia B. L. Sąd Apelacyjny pozostawił poza kontrolą instancyjną wywołaną złożonym zażaleniem. Marginalnie można jedynie wspomnieć, że w postępowaniu zabezpieczającym zobowiązany wskazał na istotne okoliczności współpracy z uprawnioną, które mogą rzutować zarówno na wysokość jak i na zasadność kierowanego względem niego roszczenia.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia zażalenia uprawnionej i w takiej sytuacji – w oparciu o art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., zażalenie to oddalił, o czym orzekł w sentencji postanowienia. O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono w oparciu o art. 745 § 1 k.p.c.

SSA Barbara Białecka SSA Anna Polak SSA Jolanta Hawryszko